

आरबीआय.२००७-०८/२४
महापरिपत्रक क्र. /०८/२००७-०८
जुलै २, २००७

प्रति,

विदेशी चलनात व्यवहार करण्यासाठी अधिकृत असलेल्या सर्व बँका

महोदया/महोदय,

माल आणि सेवांच्या आयातीवर महापरिपत्रक

वेळोवेळी दुरुस्त केल्याप्रमाणे अधिसूचना क्र. जीएसआर ३८१ (इ) दिनांक मे ३, २००० सह वाचावयाच्या विदेशी विनिमय व्यवस्थापन अधिनियम १९९९ (१९९९ चा ४२) च्या कलम ५ नुसार मालाच्या आणि सेवांच्या भारतात आयातीला परवानगी दिलेली आहे.

२. परिपत्रक खालीलप्रमाणे ५ भागात संघटित करण्यात आले आहे:

भाग १ : परिचय

भाग २ : आयातीसाठी सर्वसाधारण मार्गदर्शक तत्त्वे.

भाग ३ : आयातीसाठी प्रचालनीय मार्गदर्शक तत्त्वे.

भाग ४ : परिशिष्ट (अधिसूचना आणि आयातीसाठी प्रपत्रे)

भाग ५ : महापरिपत्रकात एकत्रित केलेल्या सर्व परिपत्रकांची सूची

३. हे महापरिपत्रक महापरिपत्रक एक वर्षाच्या सूर्यास्त कलमासह निर्गमित करण्यात येत आहे. हे परिपत्रक जुलै १, २००८ रोजी मागे घेण्यात येईल आणि त्याच्या जागी नवीन अद्ययावत केलेले महापरिपत्रक येईल.

आपला विश्वासू,

(सलीम गंगाधरन)

मुख्य महाव्यवस्थापक

अनुक्रमणिका

भाग १	३
परिचय	३
भाग २	४
आयातीसाठी सर्वसाधारण मार्गदर्शक तत्त्वे	४
१. सर्वसाधारण मार्गदर्शक तत्त्वे	
२. प्रपत्र ए-१	४
३. आयात परवाने	४
४. विदेशी चलनाच्या खरेदीदाराचे कर्तव्य	४
५. आयात प्रदानांच्या पूर्ततेसाठी कालमर्यादा	५
अ. सामान्य आयातीसाठी कालमर्यादा	५
ब. निलंबित प्रदान व्यवस्थेसाठी कालमर्यादा	५
क. पुस्तकांच्या आयातीसाठी कालमर्यादा	६
६. विदेशी चलन/भारतीय रुपयाची आयात	६
अ. भारतीय चलन आणि चलनी नोटांची आयात	६
ब. विदेशी चलनाची भारतात आयात	७
भाग ३	८
आयातीसाठी सर्वसाधारण मार्गदर्शक तत्त्वे	८
१. अग्रिम वित्तप्रेषण	
अ. मालाच्या आयातीसाठी अग्रिम वित्तप्रेषण	
ब. कच्च्या हिऱ्यांच्या आयातीसाठी अग्रिम वित्तप्रेषण	
क. विमानांच्या, हेलिकॉप्टर्स आणि हवाई उड्डाणाशी संबंधित अन्य खरेदीसाठी आयातीसाठी अग्रिम वित्तप्रेषण	११
२. आयात बिलांवर व्याज	
३. बदली आयातीसमक्ष वित्तप्रेषणे	
४. बदली आयातीसाठी हमी	
५. बिझनेस प्रोसेस आऊटसोर्सिंग (बीपीओ) कंपन्यांद्वारे त्यांच्या समुद्रपार ठिकाणांसाठी उपकरणांची आयात	१४
६. आयात बिलांची/कागदपत्रांची प्राप्ती	१५
अ. समुद्रपार पुरवठादाराकडून आयातदाराद्वारे आयात कागदपत्रांची थेट प्राप्ती	१५
ब. समुद्रपार पुरवठादाराकडून एडी बँकेद्वारे आयात कागदपत्रांची थेट प्राप्ती	१५
७. आयातीचा पुरावा	१६
अ. भौतिक स्वरूपात आयात	१६
ब. माल नोंदपत्राच्या बदल्यात आयातीचा पुरावा	१७
क. अ-भौतिक स्वरूपात आयात	१८
८. पोचपावतीचे निर्गमन	१८
९. पडताळणी आणि संवर्धन	१८
१०. आयातीच्या पुराव्याचा पाठपुरावा	१९
११. बँक हमीचे निर्गमन	१९
१२. नामनिर्देशिती बँकेद्वारे/एजन्सीद्वारे सोने/प्लॅटिनम/चांदीची आयात	२०
अ. मालप्रेषिती तत्त्वावर आयात	२०
ब. अनिश्चीत किंमत तत्त्वावर आयात	२०

क. सोन्याची थेट आयात	२०
ड. सोने कर्ज	२२
१३. आयात गुणखंडन	२३
१४. मर्चटिंग व्यापार	२३
भाग ४	२५
परिशिष्ट (अधिसूचना आणि आयातीसाठी प्रपत्रे)	२५
परिशिष्ट- १	२५
परिशिष्ट — २	२९
परिशिष्ट — ३	३०
परिशिष्ट — ४	३०
भाग ५	३७
परिशिष्ट	३७

भाग १**परिचय**

आयात व्यापारयाचे नियमन भारत सरकारच्या व्यापार आणि उद्योग मंत्रालयातील व्यापार विभागाच्या अधीन विदेश व्यापार माहसंचालनालय (डीजीएफटी) द्वारे केले जाते.

अधिकृत डिलर बँकांनी खात्री करावी कि भारतातील आयात चालू असलेल्या विदेश व्यापार घोरणानुसार आणि भारत सरकारने अधिसूचना क्र. जी.एस.आर.३८१ दिनांकित मे ३, २००० अन्वये तयार केलेल्या विदेशी विनिमय व्यवस्थापन (चालू खाती व्यवहार) नियम २००० आणि विदेशी विनिमय व्यवस्थापन अधिनियम अधीन रिझर्व्ह बँकेने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशांनुरूप आहे.

अधिकृत डिलर बँकांनी त्यांच्या घटकांच्या वतीने पतपत्रे उघडताना सामान्य बँकिंग कार्यपध्दतींचे अनुसरण करावे आणि युनिफॉर्म कस्टम्स अँड प्रॅक्टिसेस फॉर डॉक्युमेंटरी क्रेडीट्स (युसीपीडीसी) च्या तरतूदींचे पालन करावे.

ड्राइंग्स आणि डिझाइन्स यांच्या आयतीसाठी रिसर्व्ह अँड डेवलपमेंट अधिनियम, १९८६ च्या तरतूदींच्या पूर्ततेची खात्री करावी.

अधिकृत डिलर बँकानी, जेथे लागू असेल तेथे आयकर अधिनियमाच्या तरतूदींची पूर्तता करण्यास आयातदाराला सांगावे.

भाग २	
आयातीसाठी सर्वसाधारण मार्गदर्शक तत्त्वे	
१. सर्वसाधारण मार्गदर्शक तत्त्वे	अधिकृत डिलर बँकांनी त्यांच्या ग्राहकाच्या वतीने आयात प्रदान व्यवहार हाती घेताना विदेशी चलनाच्या कोनातून अनुसरण्याचे नियम आणि नियमने पुढील परिच्छेदात दिले आहेत. जिथे विशिष्ट नियमन अस्तित्वात नसेल तेथे अधिकृत बँकांनी त्यांच्या सर्व व्यवहारांमध्ये रिझर्व्ह बँकेने (बँकिंग प्रचालन आणि विकास विभाग) वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या “तुमचा ग्राहक जाणून घ्या” मार्गदर्शक तत्त्वांचे पालन करण्याची नोंद घ्यावी.
२. प्रपत्र ए-१	भारतात आयातीपोटी यूएस डॉलर ५०० किंवा त्याच्या समकक्षाहून अधिक रकमेच्या प्रदानासाठी व्यक्ति, फर्म आणि कंपन्यांनी केलेले अर्ज उचित ए-१ प्रपत्रावरच केले पाहिजेत.
३. आयात परवाने	अस्तित्वातील विदेश व्यापार धोरणाच्या अधीन परवाना आवश्यक असणाऱ्या नकारात्मक सूचीत समाविष्ट असलेल्या मालाव्यतिरिक्त, अधिकृत डिलर बँका आयातीसाठी मुक्तपणे पतपत्रे उघडू शकतात आणि वित्तप्रेषणआला परवानगी देऊ शकतात. पतपत्रे उघडताना, परवान्याची “विनिमय नियंत्रणाच्या हेतूसाठी” प्रत मागवण्यात यावी आणि अशा परवान्याला काही विशेष अटी जोडलेल्या असतील तर त्यांचे पालन करण्यात यावे. परवान्याअधीन वित्तप्रेषणे प्रभावी केल्यानंतर, अधिकृत बँका त्या प्रती त्यांच्या अंतर्गत लेखापरिक्षकांद्वारे किंवा निरीक्षकांकडून पडताळणी होईपर्यंत जपून ठेवाव्यात.
४. विदेशी चलनाच्या खरेदीदाराचे कर्तव्य	१) विदेशी विनिमय व्यवस्थापन १९९९ (एफइएमए) च्या कलम १०(६) च्या अटीनुसार, विदेशी चलन संपादन करणाऱ्या कोणत्याही व्यक्तिला त्याने एडी बँकेला अधिनियमाच्या कलम १०(५) अधीन दिलेल्या घोषणापत्रात नमूद केलेल्या हेतूसाठी किंवा सदरहू अधिनियमाच्या किंवा नियमाच्या किंवा नियमनाखाली विदेशी चलन संपादन करण्यास परवानगी असलेल्या कोणत्याही अन्य हेतूसाठी, ते वापरता येईल. २) जेथे संपादन केलेले विदेशी चलन भारतात माल आयात करण्यासाठी वापरण्यात आले आहे, एडी बँकेने आयातदार आयातीचा पुरावा म्हणजे माल नोंदपत्राची विनिमय नियंत्रण प्रत, टपाली मूल्यन प्रपत्र किंवा कस्टम्स निर्धारण प्रमाणपत्र वगैरे सादर करील याची खात्री करावी आणि वित्तप्रेषित मूल्याच्या सममूल्य माल आयात केला आहे याबाबत स्वतःचे समाधान करावे. ३) अधिसूचना क्र. एफइएमए१४/२०००-आरबी दिनांकित ३ मे, २००० मध्ये ठरवून दिलेल्या आयातीच्या प्रदानासाठी अनुज्ञेय पद्धतीव्यतिरिक्त, समुद्रपार निर्यातदाराच्या भारतात ठेवलेल्या अनिवासी खात्यातून क्रेडीटच्या मार्गानेहि आयातीसाठी प्रदान करता येईल. अशा प्रकरणातहि एडी बँकांनी उक्त उपपरिच्छेद (१) आणि (२) मधील सूचनांच्या पूर्ततेबाबत खात्री करावी.
५. आयात प्रदानाच्या पूर्ततेसाठी कालमर्यादा	ए. सामान्य आयातीसाठी कालमर्यादा (१) अस्तित्वातील मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार, आयातीसमक्ष वित्तप्रेषण, जेथे रक्कम कामाच्या हमीप्रती वगैरे मागे ठेवण्यात आली आहे ती वगळता, नौप्रेषाच्या तारखेपासून सहा महिन्यांपेक्षा अधिक नसलेल्या काळात पूर्ण केली पाहिजेत. (२) वाद, आर्थिक अडचणी वगैरे कारणांमुळे उशीर झालेल्या आयातीच्या प्रदानांच्या पूर्तीसाठी एडी बँका परवानगी देऊ शकतात. अशा

	<p>उशीरा प्रदानांच्या बाबतीत खालील भाग ३ च्या परिच्छेद २ मधील आदेशात अनुज्ञेय केल्याप्रमाणे परवानगी देता येईल.</p> <p>ब. स्थगित प्रदान व्यवस्थेसाठी कालमर्यादा नौप्रेषाच्या तारखेनंतर सहा महिन्यांच्या कालावधीच्या पुढे आणि तीन वर्षांपेक्षा अधिक नसलेल्या कालावधीसाठी प्रदानाला परवानगी देणाऱ्या, पुरवठादार आणि खरेदीदेर क्रेडीटसह, स्थगित प्रदान व्यवस्था, ज्यासाठी बाह्य व्यावसायिक कर्जे आणि व्यापारी उधारी यासाठी महापरिपत्रकात ठरवून दिलेल्या कार्यपध्दतीविषयक मार्गदर्शक तत्वांचे अनुसरण करता येईल.</p> <p>क. पुस्तकांच्या आयातीसाठी कालमर्यादा पुस्तकांच्या समक्ष वित्तप्रेषणाना कोणत्याही कालमर्यादेविना परवानगी देते येईल, जर, काही व्याज प्रदान असेल तर ते खालील भाग ३ च्या परिच्छेद २ मधील सूचनांनुसार असेल.</p>
६.विदेशी चलन/भारतीय रुपयांची आयात	<p>नियमनात अन्यथा तरतूद असल्याविना, कोणतीही व्यक्ति, रिझर्व्ह बँकेच्या सर्वसाधारण किंवा विशेष अनुमतिविना, कोणतेही विदेशी चलन भारतात आणणार नाही किंवा आयात करणार नाही. चलन आयात करणे, धनादेशासह, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन अधिनियम, १९९९ च्या कलम (६) च्या उपकलम (३) च्या खंड (जी) आणि वेळोवेळी दुरुस्त केल्याप्रमाणे एफइएमए ६/आरबी-२००० दिनांकित मा ३, २००० अन्वये रिझर्व्ह बँकेने केलेल्या विदेशी विनिमय व्यवस्थापन (चलनाची आयात आणि निर्यात) नियमने २०० ने शासित आहे.</p>
६. भारतीय चलन आणि भारतीय नोटांची आयात	<p>नियमनात तरतूद असल्याविना किंवा अन्यथा, कोणतीही व्यक्ति रिझर्व्ह बँकेच्या विशेष किंवा सर्वसाधारण अनुमतिविना कोणतेही विदेशी चलन भारतात आयात करणार नाही. धनादेशासह कोणतेही चलन आयात करणे विदेशी चलन व्यवस्थापन अधिनियम, १९९९ च्या कलम ६ च्या उपकलम (३) च्या खंड (जी) आणि भारतीय रिझर्व्ह बँकेने तयार केलेल्या, वेळोवेळी दुरुस्त केल्याप्रमाणे विदेशी चलन व्यवस्थापन(चलनाची आयात आणि निर्यात)नियमने २००० ने शासित आहेत</p> <p>ए. भारतीय चलन आणि नोटांची आयात कोणतीही भारतातील निवासी व्यक्ति जी भारताबाहेर विदेश भेटीवर गेली आहे, भारताबाहेरच्या कोणत्याही ठिकाणाहून भारतात परत येताना (नेपाळ आणि भूतान शिवाय अन्य), प्रति व्यक्ति रु. ५००० हून अधिक नसलेल्या भारत सरकारच्या चलनी नोटा आणि रिझर्व्ह बँकेच्या नोटा भारतात आणू शकते. (२) एखादी व्यक्ति नेपाळ किंवा भूतानमधून कोणत्याही एका बाबतीत रु. १०० च्या वरील मूल्याव्यतिरिक्त भारत सरकारच्या चलनी नोटा आणि रिझर्व्ह बँकेच्या नोटा आणू शकते.</p>
	<p>रिझर्व्ह बँक एखाद्या व्यक्तिला भारत सरकारच्या आणि किंवा रिझर्व्ह बँकेच्या ब.विदेशी चलनाची भारतात आयात भारतीय चलनी नोटा भारतात आणण्यासाठी रिझर्व्ह बँक वेळोवेळी ठरवून देईल त्या अटी आणि शर्तीच्या अधीन परवानगी देऊ शकते. एखादी व्यक्ति-</p> <p>(१) चलनी नोटा, बँक नोटा आणि ट्रॅव्हलर्स चेक्स व्यतिरिक्त कोणत्याही अन्य स्वरूपात कोणत्याही मर्यादेशिवाय विदेशी चलन भारतात पाठवू</p>

	<p>शकते,</p> <p>(२) भारताबाहेरील कोणत्याहि ठिकाणाहून, कोणत्याहि मर्यादेशिवाय विदेशी चलन (निर्गमित न केलेल्या नोटा वगळून)आणू शकते ज्या भारतात आल्यावर त्या व्यक्तीने ह्या नियमनातान जोडलेल्या करंसी डिक्लरेशन फॉर्म(सीडीएफ)वर कस्टम्स अधिकाऱ्यांना घोषणापत्र देण्याच्या अटीवर भारतात आणू शकते आणि त्यापुढे अशीहि तरतूद करण्यात आली आहे कि, अशा व्यक्तीने कोणत्याहि एकाच वेळी आणलेल्या चलनी नोटांच्या, बँका नोटांच्या आणि ट्रॅव्हलर्स चेकच्या स्वरुपातील विदेशी चलनाचे एकूण मूल्य यूएस डॉलर १०,००० (यूएस डॉलर दहा हजार) किंवा त्याच्या सममूल्याच्या वर नसेल आणि किंवा अशा व्यक्तीने कोणत्याहि एकाच वेळी आणलेल्या विदेशी चलनातील नोटांचे मूल्य यूएस डॉलर ५,००० (यूएस डॉलर पाच हजार) च्या वर नसेल तर असे घोषणापत्र देण्याची गरज नाही.</p>
--	---

१. आगाऊ वित्तप्रेषण

ए. मालाच्या आयातीसाठी आगाऊ वित्तप्रेषण

(१) मालाच्या आयातीसाठी आगाऊ वित्तप्रेषणाला एडी बँका खालील अटीच्या अधीन कोणत्याही मर्यादेशिवाय परवानगी देऊ शकतात:

अ.) आगाऊ वित्तप्रेषणाची रक्कम जर युएस डॉलर १००,००० किंवा त्याच्या सममूल्यापेक्षा अधिक असेल, तर भारताबाहेर स्थित प्रतिष्ठित आंतरराष्ट्रीय बँकेकडील किंवा भारताबाहेर स्थित प्रतिष्ठित आंतरराष्ट्रीय बँकेच्या प्रति-हमीसमक्ष दिलेली असल्यास भारतातील एडी बँकेकडील विनाअट, मागे घेता न येणारे पतपत्र किंवा हमी प्राप्त करावी.

ब) ज्या प्रकरणात आयातदार (सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपनी किंवा भारत सरकारचा/राज्य सरकारचा विभाग/उपक्रम यांच्या व्यतिरिक्त) समुद्रपार पुरवठादाराकडून हमी प्राप्त करण्यास असमर्थ ठरेल आणि एडी बँकेचे आयातदाराच्या इतिहासाविषयी आणि प्रामाणिकतेविषयी समाधान झाले असेल तर युएस डॉलर १,०००,००० (युएस डॉलर एक दशलक्ष) पर्यंतच्या आगाऊ वित्तप्रेषणासाठी बँकेची हमी/ पर्यायी पतपत्र यांच्या आवश्यकतेबाबत आग्रही राहू नये. अशा प्रकरणातील व्यवहारांसाठी एडी बँकांनी बँकेच्या संचालक मंडळाने तयार केलेल्या धोरणाशी सुसंगत अशी अंतर्गत मार्गदर्शक तत्त्वे निश्चित करावीत.

क) सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपनी किंवा केंद्र/राज्य सरकारचा विभाग/उपक्रम जो आगाऊ वित्तप्रेषणाच्या समक्ष प्रतिष्ठित आंतरराष्ट्रीय बँकेकडून हमी प्राप्त करण्याच्या स्थितीत नाही, त्यांनी युएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक आगाऊ वित्तप्रेषण करण्यापूर्वी वित्त मंत्रालय, भारत सरकार यांच्याकडून बँकेच्या हमीचे अधित्यजन प्राप्त करणे आवश्यक आहे.

(२) वित्तप्रेषण थेट मालाच्या पुरवठादाराला किंवा निर्मात्याला करायचे आहे आणि तिसऱ्या पक्षाला किंवा क्रमांकित खात्यात नाही.

(३) मालाची भारतात प्रत्यक्ष आयात वित्तप्रेषणाच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या आत (भांडवली मालाच्या बाबतीत तीन वर्षे) आणि संबंधित कालवधीच्या समाप्तीपासून १५ दिवसांच्या आत आयातीचा कागदोपत्री पुरावा सादर करण्याचे आयातदार वचन देईल.

(४) माल आयात न केल्यास, एडी बँक आगाऊ वित्तप्रेषित रकमेचे भारतात प्रत्यावर्तन केले जाईल आणि त्याचा उपयोग अधिनियम, त्याखाली केलेल्या नियम आणि नियमनांखाली चलनाचे विमोचन अनुज्ञेय असलेल्या अन्य हेतूने केला जाईल याची खात्री करील.

ब. कच्च्या हिऱ्यांच्या आयातीसाठी आगाऊ वित्तप्रेषण

(१) एडी बँकांना कोणत्याही मर्यादेविना आणि आयातदाराकडील (सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपनी किंवा भारत सरकारचा/राज्य सरकारचा उपक्रम/विभाग व्यतिरिक्त अन्य) कोणत्याही बँक हमी किंवा स्टँड-बाय पतपत्राविना, खालीलप्रमाणे नोंदलेल्या खाण कंपन्यांच्या अधीन कच्च्या हिऱ्यांच्या आयातीसाठी आगाऊ वित्तप्रेषणाला परवानगी देण्याची अनुज्ञा आहे:

अ) डायमंड ट्रेडिंग कंपनी प्रा.लि. युके

ब) आरआयओ, टीआयएनटीओ, युके

क) बीएचपी बिलिटॉन, ऑस्ट्रेलिया

ड) एन्डियामा, इ.पी. अंगोला

इ) अलरोसा, रशिया, आणि

फ) गोखरन, रशिया.

(२) आगाऊ वित्तप्रेषणाला परवानगी देताना, एडी बँकांनी खालील बाबींची खात्री करावी

(अ) आयातदार हा, या बाबतीत जेम्स अँड ज्वेलरी एक्सपोर्ट प्रमोशन कौंसिल (जीजेइपीसी) यांनी मंजूर केलेल्या सूचीप्रमाणे कच्च्या हिऱ्यांचा मान्यताप्राप्त प्रोसेसर असावा आणि निर्यातीच्या वसूलीबाबत त्याचा पूर्वतिहास चांगला असावा.

(ब) एडी बँकांनी त्यांच्या व्यावसायिक निर्णयक्षमतेच्या आधारे आणि व्यवहाराच्या प्रामाणिकतेबाबत समाधान झाल्यावर व्यवहार हाती घ्यावा.

(क) आगाऊ प्रदान विक्री कराराच्या अटीनुसार काटेकोरपणे करण्यात यावे आणि प्रदान थेट संबंधित कंपनीच्या खात्यात, म्हणजेच अंतिम लाभार्थीला आणि संख्यांकित खात्याद्वारे किंवा अन्य प्रकारे नाही, करण्यात यावे. त्याशिवाय, विवादास्पद हिऱ्यांच्या आयातीसाठी वित्तप्रेषण केले जाणार नाही याची खात्री करण्यासाठी योग्य ती काळजी घ्यावी.

(ड) एडी बँकेद्वारे भारतीय आयातदार एकक आणि समुद्रपार कंपनीसाठी केवायसी आणि योग्य कार्यासक्तीचा अंमल करावा.

(इ) एडी बँकांनी आयातदाराने भारतात आयात केलेल्या कच्च्या हिऱ्यांच्या आयातीचा पुराव असलेल्या माल नोंदप्रेष/कागदपत्रे सादर करण्याचा, या बाबतीत एफइएमए/नियम/नियमने/निर्गमित आदेशांच्या अनुषंगाने पाठपुरावा करावा.

(३) सार्वजनिक क्षेत्रातील आयातदार एकक किंवा भारत सरकारचा/राज्य सरकारचा उपक्रम/विभाग यांच्या बाबतीत, एडी बँका, जेथे आगाऊ प्रदान यूएस डॉलर १००,०००/- (यूएस डॉलर एकशे हजार मात्र) च्या सममूल्य किंवा त्याहून अधिक असेल, वित्त मंत्रालय, भारत सरकार यांच्याकडील विशिष्ट बँक हमी सोडून देण्याच्या आणि उक्त अटीच्या अधीन

आगाऊ वित्तप्रेषणाला परवानगी देऊ शकतात.

(४) एडी बँकांनी, जेथे आगाऊ वित्तप्रेषणाची रक्कम यूएस डॉलर ५,०००,०००/- (यूएस डॉलर पाच दशलक्ष मात्र) च्या सममूल्य किंवा त्याहून अधिक असेल अशा सर्व बँक हमी किंवा स्टँडबाय पतपत्राविना आगाऊ वित्तप्रेषणांचा अहवाल, मुख्य महाव्यवस्थापक, भारतीय रिझर्व्ह

बँक, विदेशी विनिमय विभाग, व्यापार खंड, मध्यवर्ती कार्यालय, अमर भवन, सर पी. एम. मार्ग, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१ याना प्रत्येक वर्षाच्या सप्टेंबर आणि मार्चच्या अखेरीला असल्याप्रमाणे अर्धवार्षिक तत्वावर, सोबत जोडलेल्या(परिशिष्ट-२) नमुन्यात सादर करणे आवश्यक आहे. संबंधित अर्ध वर्ष संपल्यापासून १५ दिवासांच्या आत अहवाल सादर करावा.

क. विमाने, हेलिकॉप्टर्सच्या आयातीसाठी आणि अन्य उड्डाणाशी संबंधित खरेदीसाठी आगाऊ वित्तप्रेषण

विशिष्ट क्षेत्राशी संबंधित एक उपाय म्हणून, ज्या विमान कंपन्यांना नागरी हवाई उड्डाण महासंचालनालयाने अनुसूचित हवाई वाहतूक सेवा म्हणून प्रचालन करण्यास परवानगी दिली आहे. त्या बँक हमीविना यूएस डॉलर ५० दशलक्षापर्यंत आगाऊ वित्तप्रेषण करू शकतात. त्यानुसार एडी प्रवर्ग -१ बँका, प्रत्येक विमान, हेलिकॉप्टरच्या थेट खरेदीसाठी आणि उड्डाणाशी संबंधित अन्य खरेदीसाठी बँक हमी किंवा विनाअट मागे न घेता येणारे स्टँडबाय पतपत्र प्राप्त केल्याशिवाय, यूएस डॉलर ५० दशलक्षापर्यंत आगाऊ वित्तप्रेषणाला प्रवानगी देऊ शकतात. उक्त व्यवहारासाठी वित्तप्रेषण खालील अटींच्या अधीन असेल:

१. एडी प्रवर्ग -१ बँकांनी त्यांच्या व्यावसायिक निर्णयक्षमतेनुसार आणि व्यवहाराच्या प्रामाणिकपणाबद्दल समाधान झाल्यावर व्यवहार हाती घ्यावा. एडी प्रवर्ग -१ बँकांनी भारतीय आयातदार एकक त्याचप्रमाणे समुद्रपार निर्मिती कंपनीच्या बाबतीत केवायसी आणि कार्यसक्ती चा अंमल करावा.

२. आगाऊ प्रदान काटेकोरपणे विक्रीच्या करारानुसार करण्यात यावे आणि ते थेट संबंधित निर्मात्याच्या(पुरवठादाराच्या) खात्यात करण्यात यावे.

३. एडी प्रवर्ग -१ बँक अशा प्रकरणाशी सामना करण्यासाठी त्यांच्या संचालक मंडळाच्या मंजूरीने त्यांचे स्वतःचे नियम ठरवू शकते.

४. केंद्र सरकार/राज्य सरकारांचे उपक्रम/विभाग किंवा सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपन्या यांच्या बाबतीत एडी प्रवर्ग - १ बँकांनी यूएस डॉलर १००,००० च्या वरील आगाऊ वित्तप्रेषणासाठी बँक हमीची गरज भारत सरकारच्या वित्त मंत्रालयाने विशिष्ट प्रकारे सोडून दिली आहे याची खात्री करून घ्यावी.

५. मालाची भारतात प्रत्यक्ष आयात वित्तप्रेषणाच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या आत (भांडवली मालाच्या बाबतीत तीन वर्षे) केली जाईल आणि आयातदार संबंधित कालावधीच्या समाप्तीपासून पंधरा दिवसांच्या आत आयातीच्या पुराव्याचे कागदपत्र पुरविले असे वचनपत्र आयातदार देईल. हे स्पष्ट करण्यात येत आहे कि मैलाचा दगड म्हणून जेथे प्रदान करण्यात आले आहे, करारानुसार केलेल्या शेवटच्या वित्तप्रेषणाची तारीख, आयातीच्या पुराव्याचे कागदपत्र सादर करण्यासाठी मान्य केली जाईल.

६. वित्तप्रेषण करण्यापूर्वी, एडी प्रवर्ग -१ बँकांनी, कंपनीने आयातीसाठी अस्तित्वातील विदाशी व्यापार धोरणानुसार नागरी हवाई

	<p>उड्डाण मंत्रालय /डीजीसीए /अन्य एजन्सीज् यांच्याकडून आवश्यक त्या मंजूच्या प्राप्त केल्या आहेत याची खात्री करावी.</p> <p>७. विमाने किंवा उड्डाणाशी संबंधित उत्पादनांची आयात न करण्याच्या प्रकरणात, एडी प्रवर्ग -१ बँकांनी आगाऊ वित्तप्रेषणाची रक्कम त्वरित भारतात प्रत्यावर्तित केली जाईल याची खात्री करावी. उक्त नियमांपासून विचलनाच्या बाबतीत रिझर्व्ह बँकेच्या संबंधित विभागीय कार्यालयाची पूर्वानुमति आवश्यक असेल.</p>
<p>२.आयात बिलांवर व्याज</p>	<p>१) एडी बँका वापर केलेल्या बिलांवर व्याजाच्या प्रदानाला किंवा नौप्रेषाच्या तारखेपासून तीन वर्षापेक्षा कमी कालावधीसाठी वेळ उलटून गेलेल्या व्याजाला विहित केलेल्या दराने परवानगी देऊ शकतात. चालू ऑल-इन-कॉस्ट मर्यादा खालीलप्रमाणे आहेत:</p> <p>मुदतपूर्ती कालावधी ऑल-इन-कॉस्ट मर्यादा सहा महिन्यांच्या वरील लिबॉर* एक वर्षापर्यंत ५० बेसिस पॉइंट एक वर्षाहून अदिक पण तीन वर्षाहून कमी १२५ बेसिस पॉइंट</p> <p>*संबंधित क्रेडीटच्या चलनासाठी किंवा लागू असलेल्या बेंचमार्कसाठी</p> <p>२) वापर केलेल्या आयातीच्या बिलांच्या पूर्व-प्रदानाच्या बाबतीत, वापराच्या समाप्त न झालेल्या भागासाठी दावा केलेला दर किंवा ज्या चलनात मालाचे इन्व्हॉइस करण्यात आले आहे त्याचा लिबॉर, यापैकी जे लागू असेल त्यानुसार प्रमाणशीर व्याज कमी केल्यानंतरच वित्तप्रेषण करण्यात यावे. जेथे व्याजाचा स्वतंत्रपणे दावा करण्यात आलेला नाही किंवा स्पष्टपणे उल्लेख केलेला नाही, वापराच्या समाप्त न झालेल्या भागावर चलनाच्या इन्व्हॉइसच्या चालू लिबॉरने प्रमाणशीर व्याज कापून घेतल्यानंतर वित्तप्रेषणाला परवानगी देता येईल.</p>
<p>३. बदली आयातीच्या समक्ष वित्तप्रेषण</p>	<p>जेथे मालाचा पुरवठा कमी, खराब केला जातो, कमी उतरविला जातो किंवा वाहतूकीत गहाळ होतो आणि जो मूळ माल गहाळ झाला आहे त्याच्या समक्ष उघडलेल्या पतपत्रासाठी आयात परवान्याची विनिमय नियंत्रण प्रत पूर्वीच वापरण्यात आली आहे, एडी बँक गहाळ झालेल्या मालाच्या मुल्याच्या मर्यादेपर्यंत मूळ पृष्ठांकन रद्द करू शकते आणि गहाळ झालेल्या मालासाठी विम्याचा दावा आयातदाराच्या बाजूने झाला असेल तर रिझर्व्ह बँकेकडे संदर्भ न करता बदली आयातीसाठी नवीन वित्तप्रेषणाला परवानगी देता येईल.</p>

	बदली करण्यात येणारा मालप्रेष परवान्याच्या वैधतेच्या काळात नौप्रेष केला जाईल याची खात्री करावी.
४. बदली आयातीसाठी हमी	पूर्वी आयात केलेला खराब माल भारतातून परत बाहेर नौप्रेष करण्यापूर्वी समुद्रपार पुरवठादाराने खराब आयातीसाठी बदली माल पाठविल्यास, एडी बँकांनी त्यांच्या व्यावसायिक अनुमानानुसार, आयातदार ग्राहकाच्या विनंतीवरून खराब माल रवाना करण्यासाठी/परत पाठविण्यासाठी हमी द्यावी.
५. बिझिनेस प्रोसेसिंग आउटसोर्सिंग (बीपीओ) कंपन्याद्वारे त्यांच्या समुद्रपार ठिकाणांसाठी उपकरणांची आयात	एडी बँका, भारतातील बीपीओ कंपन्यांना त्यांची इंटरनॅशनल कॉल सेंटर्स स्थापन करण्याच्या संबंधात त्यांच्या समुद्रपार ठिकाणांवर उपकरणे आयात करण्यासाठी आणि उभारण्यासाठी खालील अटींच्या अधीन परवानगी देऊ शकतात: (अ) बीपीओने आयसीसीच्या स्थापनेसाठी भारत सरकारच्या दूरसंचार आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाकडून आणि अन्य प्राधीकरणांकडून आवश्यक ती मंजूरी प्राप्त केलेली असावी. (ब) वित्तप्रेषण एडी प्रवर्गाच्या आधारावर अनुज्ञेय असावे ● १ बँकेचे व्यावसायिक अनुमान, व्यवहाराचा प्रामाणिकपणा आणि तंतोतंत विक्री करारानुसार. (क) वित्तप्रेषण थेट समुद्रपार पुरवठादाराच्या खात्यात केले जावे. (ड) एडी प्रवर्ग १ बँकांनी आयातीचा पुरावा म्हणून ज्या मालासाठी वित्तप्रेषण करण्यात आले होते तो प्रत्यक्षात आयात करण्यात आला आहे आणि समुद्रपार ठिकाणी उभारण्यात आला आहे असे प्रमाणपत्र आयातदार कंपनीच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याकडून (सीइओ) किंवा लेखपरिक्षकाकडून प्राप्त करावे.
६. आयात बिले/कागदपत्रांची प्राप्ती	ए. समुद्रपार पुरवठादाराकडून आयातदाराद्वारे थेट आयात कागदपत्रांची प्राप्ती आयात बिले आणि कागदपत्रे पुरवठादाराच्या बँकरकडून भारतातील आयातदाराच्या बँकरने थेट प्राप्त करावीत. त्यामुळे, एडी बँकेन, खालील प्रकरणांव्यतिरिक्त, जेथे आयात बिले आयातदारानी समुद्रपार पुरवठादारांकडून थेट प्राप्त केली आहेत वित्तप्रेषण करू नये. १. जेथे आयात बिलाचे मूल्य यूएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक नाही. २. विदेशी कंपन्यांच्या संपूर्ण मालकीच्या भारतीय उपकंपन्यांनी त्यांच्या मुख्य कंपनीकडून प्राप्त केलेली आयात बिले. ३. विदेशी व्यापार धोरणात केलेल्या व्याख्येनुसार स्टेटस धारक निर्यातदाराने प्राप्त केलेली आयात बिले, १०० %

	<p>निर्यातीभिमुख युनीटस्/मुक्त व्यापार क्षेत्रातील युनीटस्, सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम आणि मर्यादित कंपनी.</p> <p>४. सर्व मर्यादित कंपन्यांनी म्हणजे सार्वजनिक मर्यादित, मानीव सार्वजनिक मर्यादित आणि मर्यादित कंपन्यांनी प्राप्त केलेली आयात बिले.</p> <p>ब. एडी बँकांद्वारे आयात कागदपत्रांची स्वीकृती</p> <p>(१) आयातदार ग्राहकाच्या विनंतीवरून, एडी बँका उक्त प्रमाणे समुद्रपार पुरवठादाराकडून थेट बिले प्राप्त करू शकतात, जर एडी बँकेचे आयातदार ग्राहकाच्या आर्थिक स्थितीबाबत आणि पूर्वेतिहासाबाबत पूर्ण समाधान झाले असेल.</p> <p>(२) ही सुविधा देण्यापूर्वी, एडी बँकेने प्रत्येक समुद्रपार पुरवठादाराच्या बाबतीत एखाद्या समुद्रपार बँकरकडून किंवा नामांकित क्रेडीट एजन्सीकडून अहवाल प्राप्त करावा. तथापि, समुद्रपार पुरवठादाराच्या बाबतीतील असा क्रेडीट अहवाल जेथे बीजक मूल्य यूएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक नसेल तेथे एडी बँकेचे व्यवहाराच्या प्रामाणिकपणाबाबत आणि आयातदार घटकाच्या पूर्वेतिहासाबाबत समाधान झाले असेल तर प्राप्त करणे आवश्यक नाही.</p>
<p>७. प्रत्यक्ष आयातीचा पुरावा</p>	<p>(१) जेथे भारतातील आयातीसाठी वित्तप्रेषित केलेली/प्रदान केलेली रक्कम यूएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक नसेल त्या प्रकरणात, ज्या एडी बँकेमार्फत संबंधित वित्तप्रेषण करण्यात आले होते तिने आयातदार खालील कागदपत्रे सादर करील याची खात्री करणे हे तिचे कर्तव्य आहे:-</p> <p>अ. घरगुती वापरासाठी माल नोंदपत्राची विनिमय प्रत, किंवा ब. १०० टक्के निर्यातीभिमुख युनीटसच्या बाबतीत, वेअरहाऊसिंगसाठी माल नोंदपत्राची विनिमय प्रत, किंवा क. जेथे आयात टपालाने करण्यात आलेली असेल तेथे, ज्यासाठी प्रदान केले होते तो माल प्रत्यक्षात भारतात आयात करण्यात आला आहे याचा पुरावा म्हणून आयातदाराने कस्टम्स अधिकाऱ्यांकडे घोषित केल्याप्रमाणे कस्टम्स निर्धारण प्रमाणपत्र किंवा टपाली मूल्यन प्रपत्र.</p> <p>(२) डी/ए तत्वावर आयातीच्या बाबतीत, एडी बँकेने आयात बिलांचे वित्तप्रेषण प्रभावी करण्याच्या वेळी आयातीचा पुरावा हजर करण्यासाठी आग्रह धरावा. तथापि, जर आयातदाराने मालप्रेष न येणे, मालप्रेषाच्या कस्टम्स निपटान्यातील/पोचवणीतील दिरंगाई वगैरेसारख्या वास्तव कारणाने कागदोपत्री पुरवा सादर करण्यात असमर्थता व्यक्त केली तर एडी बँक विनंतीच्या प्रामाणिकपणाविषयी तिची खात्री झाल्यास आयातदाराला पुरावा सादर करण्यासाठी, वित्तप्रेषणाच्या तारखेपासून तीन महिन्यांपेक्षा अधिक नसलेला</p>

	<p>योग्य वेळ देऊ शकते.</p> <p>ब. माल नोंदपत्राच्या ऐवजी आयातीचा पुरावा</p> <p>(१) एडी बँक, घरगुती वापरासाठी माल नोंदपत्राच्या विनिमय प्रतीऐवजी कंपनीच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याकडील किंवा लेखा परिक्षकाकडील ज्या मालासाठी वित्तप्रेषण करण्यात आले आहे तो प्रत्यक्षात भारतात आयात करण्यात आला आहे असे प्रमाणपत्र प्राप्त करू शकते, जर:-</p> <p>(अ) वित्तप्रेषित केलेली विदेशी चलनाची रक्कम यूएस डॉलर १,०००,००० (यूएस डॉलर एक दशलक्ष) पेक्षा कमी किंवा त्याच्या सममूल्य असेल,</p> <p>(ब) आयातदार भारतातील स्टॉक एक्स्चेंजवर सूचीबद्ध असलेली कंपनी असेल आणि शेवटच्या लेखापरिक्षित ताळेबंद पत्रकाच्या तारखेप्रमाणे तिची नक्त योग्यता रु. १०० कोटीहून कमी नसेल किंवा आयातदार कंपनी सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपनी किंवा भारत सरकारचा उपक्रम किंवा विभाग असेल.</p> <p>(३) उक्त सुविधा, ज्यांचे लेखाचे कंट्रोलर अँड ऑडीटर जनरल ऑफ इंडिया(कॅंग) यांच्याकडून लेखा परिक्षण केले जाते अशा इंडियन इंस्टीट्यूट ऑफ सायन्स/इंडियन इंस्टीट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी वगैरेसारख्या शास्त्रीय संस्था/शैक्षणिक संस्थांसह स्वायत्त संस्थांनासुद्धा देता येईल. एडी बँका अशा संस्थांच्या लेखापरिक्षकांकडे/मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांकडे त्यांच्या लेखाचे कॅंग तर्फे लेखापरिक्षण केले जाते अशा घोषणापत्रासाठी आग्रह धरू शकतात.</p> <p>क. अप्रत्यक्ष आयात</p> <p>(१) जेथे आयात अप्रत्यक्ष स्वरूपात केली जाते, म्हणजे इंटरनेट/डेटाकॉम वाहिन्यांमार्फत सॉफ्टवेअर किंवा डेटा आणि इ-मेल/फॅक्समार्फत ड्राइंग्स आणि डिझाईन्स, चार्टर्ड अकाउंटंटचे प्रमाणपत्र कि सॉफ्टवेअर/डेटा/ड्राइंग्स/डिझाईन्स आयातदाराने प्राप्त केली आहेत असे प्राप्त करता येईल.</p> <p>(२) एडी बँकांनी आयातदाराना त्यांनी या कलमाखाली केलेल्या आयातीची माहिती कस्टम्सला देण्याबाबत कळवावे.</p>
<p>८. पोच देणे</p>	<p>एडी बँकांनी, आयातदाराकडून आयात व्यवहाराशी संबंधित सर्व तपशीलांसह पोच पावती देऊन आयातदाराकडून आयातीचा पुरावा म्हणजेच माल नोंदपत्राची विनिमय प्रत, टपाली मूल्यन प्रपत्र किंवा कस्टम्स निर्धारण प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्याची पोच द्यावी.</p>
<p>९. पडताळणी आणि संवर्धन</p>	<p>(१) अंतर्गत निरीक्षकानी किंवा लेखा परिक्षकांनी (एडी बँकेने नियुक्त केलेल्या बाह्य लेखापरिक्षकांसह) आयातीचा पुरावा देणाऱ्या म्हणजेच माल नोंदपत्राची विनिमय प्रत किंवा टपाली मूल्यन प्रपत्र किंवा कस्टम्स निर्धारण प्रमाणपत्र यांची पडताळणी करावी.</p>

	<p>(२) भारतात आयात केल्याचा पुरावा देणारी कागदपत्रे अधिकृत डिलर बँकांनी त्यांच्या पडताळणीच्या तारखेपासून एक वर्षांच्या कालावधीसाठी संवर्धित करावीत. तथापि, तपास एजन्सीजच्या तपासणीअधीन असलेल्या प्रकरणांच्या बाबतीत, संबंधित तपास एजन्सीची परवानगी घेतल्यानंतरच कागदपत्रे नष्ट करावीत.</p>
<p>१०. आयातीच्या पुराव्यासाठी पाठपुरावा</p>	<p>(१) आयातदाराने भाग ३ च्या परिच्छेद ७ नुसार आवश्यक असल्याप्रमाणे आयातीचा कोणताहि कागदोपत्री पुरावा, यूएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक विदेशी चलनाचे वित्तप्रेषण समाविष्ट असलेल्या बाबतीत वित्तप्रेषणापासून तीन महिन्यांच्या आत सादर न केल्यास, एडी बँकेने पुढील तीन महिन्यात, आयातदाराला नोंदणीकृत पत्रे पाठविण्यासह सर्व प्रकारे कठोरपणे पाठपुरावा करावा.</p> <p>(२) एडी बँकेने प्रत्येक वर्षी जून आणि डिसेंबरच्या अखेरीला असल्याप्रमाणे अर्धवार्षिक तत्त्वावर, वित्तप्रेषणाच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या आत आयातीच्या पुराव्याची योग्य कागदपत्रे सादर करण्यात कसूर करणाऱ्या आयातदारांच्या बाबतीत, यूएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक आयात व्यवहारांचा तपशील पुरवून प्रपत्र बीइएफ (परिशिष्ट १) मधील विवरणपत्र, रिझर्व्ह बँकेच्या ज्या विभागीय कार्यालयाच्या अधीन एडी बँक काम करते, त्याला ज्या अर्धवर्षाशी विवरणपत्र संबंधित असेल त्याच्या समाप्तीपासून १५ दिवसांच्या आत पाठवावे.</p> <p>(३) यूएस डॉलर १००,००० किंवा त्याहून कमी रकमेच्या आयातीच्या बाबतीत आयातीचा पुरावा सादर करण्यासाठी पाठपुरावा करण्याची गरज नाही जर त्यांचे वित्तप्रेषकाच्या प्रामाणिकपणाबाबत आणि व्यवहाराच्या खरेपणाबद्दल समाधान झाले असेल. अशा प्रकरणांचा सामना करण्यासाठी बँकेच्या संचालक मंडळाने योग्य धोरण आखावे आणि एडी बँकांनी त्यांची अंतर्गत मार्गदर्शक तत्त्वे निश्चीत करावीत.</p>
<p>११. बँक हमी देणे</p>	<p>वेळोवेळी दुरुस्त केल्याप्रमाणे अधिसूचना क्र. एफइएमए ८/२०००-आरबी दिनांक मे ३, २००० च्या अटीनुसार एडी बँकांना त्यांच्या आयातदार ग्राहकांच्या वतीने हमी देण्यास अनुमति आहे.</p>
<p>१२. नामनिर्देशित बँका/एजन्सीजद्वारा सोने/प्लॅटिनम/चांदीची आयात</p>	<p>अ. मालप्रेष तत्त्वावर आयात</p> <p>नामनिर्देशित एजन्सीज/बँका यांच्या द्वारे मालप्रेष तत्त्वावर सोने आयात केले जाऊ शकते जेथे मालकी पुरवठादाराकडे राहिल आयातदार (मालप्रेषिती) पुरवठादारांचा (मालप्रेषक) एजन्ट म्हणून काम करील. आयातीच्या किमतीपोटी वित्तप्रेषण जेव्हा विक्री होईल तेव्हा आणि समुद्रपार पुरवठादार आणि नामनिर्देशित एजन्सी/बँक यांच्या दरम्यानच्या कराराच्या तरतूदीनुसार केले जाईल. या सूचना प्लॅटिनम आणि चांदीच्या आयातीला सुध्दा लागू राहतील.</p> <p>ब. अनिश्चित दर तत्त्वावर सोन्याची आयात</p>

सोन्याची मालकी जरी आयातीच्या वेळीच आयतदाराकडे सुपूर्द करण्यात आली तरी सोन्याची किंमत आयातदार जेव्हा उपभोक्त्याला सोने विकेल तेव्हा निश्चित करण्यात येईल या अटीवर नामनिर्देशित बँका/एजन्सीज संपूर्ण मालकी तत्वावर सोने आयात करू शकतील. या सूचना प्लॅटिनम आणि चांदीच्या आयातीला सुध्दा लागू होतील.

क. सोन्याची थेट आयात

एडी बँका खालील अटीच्या अधीन सोन्याच्या थेट आयातीसाठी इओयुज, एसइझेडमधील खडे आणि दागिने विभागातील युनीटस यांच्या वतीने पतपत्र उघडू शकतात आणि वित्तप्रेषणाला परवानगी देऊ शकतात.

(अ) सोन्याची आयात काटेकोरपणे विदेश व्यापार धोरणानुसार असावी.

(ब) सोन्याच्या थेट आयातीसाठी उघडलेल्या पतपत्राच्या वापर कालावधीसहित पुरवठादाराचे आणि खरेदीदाराचे क्रेडिट ९० दिवसांपेक्षा अधिक नसावे.

(क) सोन्याच्या आयातीच्या संबंधातील व्यावहारांबाबत बँकरने सर्व प्रकारची सावधगिरी कठोरपणे अंमलात आणावी. एडी बँकांनी योग्य ती कार्यासक्ती हाती घेण्यात आली आहे आणि असे व्यवहार हाती घेताना तुमचा ग्राहक जाणून घ्या (केवायसी) नियमांचे आणि आर्थिक अफरातफर विरोधी मार्गदर्शक तत्वांचे पालन केले जात आहे याची खात्री करून घ्यावी. एडी बँकांनी अशा व्यवहारांचे नीट संनियंत्रण करावे. आयातदाराचा कोणताही मोठा किंवा असामान्य प्रमाणातील व्यवसाय तो प्रामाणिक व्यापारी व्यवहार आहे याची खात्री करण्यासाठी नीट तपासावा.

(ड) नेहमीच्या कार्यासक्तीच्या कृतीव्यतिरिक्त, पतपत्र उघडण्यापूर्वी पुरवठादाराच्या अधिकारपत्रांची खात्री करून घ्यावी. आयातदाराची आर्थिक पत, व्यवसायाची पद्धत आणि नक्त उत्पन्न व्यावसायिक उलाढालीच्या प्रमाणाशी सुसंगत असावे. उक्तच्या शिवाय, अशा व्यवहारांच्या बाबतीत प्रत्यक्ष स्थितीचे निर्धारण करण्यासाठी अन्य बँकांकडून धोरणीपणाने चौकशी करावी. त्यापुढे, आयात/निर्यात व्यवहारांचा लेखा मागोवा घेण्यासाठी, अशा व्यवहारांशी संबंधित सर्व कागदपत्रे किमान पाच वर्षांसाठी जतन करावीत

(इ) एडी बँकांनी आयातदारानी सादर केलेल्या माल नोंदपत्रांचा पाठपुरावा करावा.

(फ) सोने आयात व्यवहार हाती घेणाऱ्या एडी बँकांच्या मुख्यालयानी/आंतरराष्ट्रीय बँकिंग डिव्हिजन्सनी परिशिष्ट-३ ला जोडलेल्या प्रारुपात त्यासंबंधीचे मासिक विवरणपत्र व्यापार कक्ष, विदेशी विनिमय विभाग, अमर बिल्डिंग, मध्यवर्ती कार्यालय, भारतीय

	<p>रिझर्व्ह बँक, सर पी.एम. रोड, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१ यांना सादर करणे आवश्यक आहे.</p> <p>ड. सोने कर्जे</p> <p>(१) या योजनेखाली नामनिर्देशित बँका/एजन्सीज पुढे दगिन्यांच्या निर्यातदारांना कर्जाऊ देण्यासाठी कर्ज तत्त्वावर सोने आयात करू शकतात.</p> <p>(२) एसइझेडमधील जी इओयूज आणि युनीटस खडे आणि दागिने क्षेत्रात आहेत ती केवळ त्यांच्याच खात्यावर दागिन्यांच्या निर्मितीसाठी आणि निर्यातीसाठी कर्ज तत्त्वावर सोने आयात करू शकतात.</p> <p>(३) सोने कर्जाचा कमाल कालावधी विदेश व्यापार धोरण २००४-२००९ किंवा या बाबतीत भारत सरकारद्वारे वेळोवेळी अधिसूचित केल्याप्रमाणे असेल.</p> <p>(४) जेथे जेथे आवश्यक असेल तेथे एडी बँकांनी कर्ज तत्त्वावर सोन्याच्या आयातीसाठी एफइडीएआय मार्गदर्शक तत्त्वे दिनांक एप्रिल १, २००३ नुसार पर्यायी पतपत्रे (एसबीएलसी) उघडावीत. एसबीएलसीचा कालावधी सोने कर्जाच्या कालावधीप्रमाणेच असावा.</p> <p>(५) एसबीएलसी केवळ कर्ज तत्त्वावर सोन्याच्या आयातीसाठी परवानगी असलेल्या एककांच्या म्हणजेच नामनिर्देशित एजन्सीज आणि खडे आणि दागिने क्षेत्रात असलेल्या एसइझेडमधील १०० टक्के इओयूज/युनीटसच्या वतीनेच उघडता येतील.</p> <p>(६) एसबीएलसी केवळ नामांकित आंतरराष्ट्रीय बुलियन बँकांच्या नावे असाव्यात. एडी बँका जेम अँड ज्वेलरी एक्स्पोर्ट प्रमोशन काँसिलकडून नामांकित आंतरराष्ट्रीय बँकांची सविस्तर सूची प्राप्त करू शकतात.</p> <p>(७) वापर कालावधी ९० दिवसांपेक्षा अधिक नसावा यासह सोन्याची आयात आणि पतपत्र उघडण्यावरील अन्य सर्व सूचना लागू राहतील.</p> <p>(८) एडी बँकांनी कर्ज तत्त्वावर सोने आयातीसाठी निर्गमित केलेल्या एसबीएलसीशी सर्व आयात अनन्यपणे जोडण्यासाठी पुरेशी कागदपत्रे जतन करावीत.</p>
<p>१३. आयात फॅक्टरिंग</p>	<p>(१) एडी बँका रिझर्व्ह बँकेच्या मंजूरीविना प्रतिष्ठित आंतरराष्ट्रीय फॅक्टरिंग कंपन्यांबरोबर, प्राधान्याने फॅक्टर्स चेन इंटरनॅशनलच्या सदस्यांबरोबर, व्यवस्था करू शकतात.</p> <p>(२) तथापि, त्यांना आयातीशी संबंधित अस्तित्वातील विदेशी चलन आदेश, याबाबतीत रिझर्व्ह बँकेने निर्गमित केलेल्या अन्य मार्गदर्शक तत्त्वांच्या/आदेशांच्या पूर्ततेची खात्री करावी लागेल.</p>
<p>१४. मर्चंटिंग व्यापार</p>	<p>एडी बँकांनी प्रामाणिक मर्चंटिंग व्यापार व्यवहार किंवा मध्यस्थ व्यापार व्यवहार हाताळताना खालील गोष्टींची खात्री करण्यासाठी योग्य ती काळजी घ्यावी:</p>

	<p>(अ) व्यवहारात समाविष्ट असलेला माल भारतात आयात करण्याची परवानगी आहे, निर्यात(निर्यात घोषणापत्राव्यतिरिक्त) आणि आयात(माल नोंदपत्राव्यतिरिक्त) याना लागू असलेल्या सर्व नियमांची, नियमनांची आणि आदेशांची अनुक्रमे निर्यात आणि आयात टप्प्यावर पूर्तता केली आहे.</p> <p>(ब) संपूर्ण मर्चट ट्रेड व्यवहार ६ महिन्यांच्या आत पूर्ण केला आहे.</p> <p>(क) व्यवहारांसाठी तीन महिन्यांपेक्षा अधिक काळ विदेशी चलनातील खर्चाची गरज नाही.</p> <p>(ड) निर्यात भागासाठी प्रदान वेळेवर प्राप्त झाले आहे.</p> <p>(इ) जेथे निर्यातीच्या टप्प्यातील प्रदान आयातीच्या टप्प्यातील प्रदानाच्या आधी असेल, एडी बँकांनी प्रदानाच्या अटी अशा असतील कि कोणत्याहि दिरंगाईविना निर्यात टप्प्यासाठी प्राप्त झालेल्या प्रदानाने आयात टप्प्यातील व्यवहाराच्या दायित्वाचे निर्वापन होईल.</p> <p>एडी बँकांनी नोंद घ्यावी कि पुरवठादाराचे क्रेडिट किंवा खरेदीदाराचे क्रेडिट यापैकी कोणत्याहि मार्गाने अल्पमुदत क्रेडिट मर्चटिंग व्यापार किंवा मध्यस्थ व्यापार व्यवहार यासाठी उपलब्ध नाही.:</p>
--	---

भाग ४
परिशिष्ट (अधिसूचना आणि आयातीसाठी प्रपत्रे)

परिशिष्ट १

बीइएफ
(महापरिपत्रकाच्या भाग ३ चा परिच्छेद १० (२) पहा)

स्मरणपत्रे दिल्यानंतरहि कागदोपत्री पुरावे प्राप्त झालेले नाहीत अशा आयातीपोटी प्रभावित केलेल्या वित्तप्रेषणाचा तपशील दाखविणारे विवरणपत्र

एडी बँकेचे नाव आणि पत्ता-----

एडी शाखेच्या नियंत्रक कार्यालयाचे नाव-----

-----रोजी संपलेल्या अर्धवर्षासाठी विवरणपत्र.

टीपा:

१. रिझर्व्ह बँकेच्या ज्या विभागीय कार्यालयाच्या अधिकारितेअधीन एडी बँक काम करीत असेल त्या कार्यालयाला दोन प्रतीत विवरणपत्रे सादर करावीत.
२. ज्या बाबतीत वित्तप्रेषणाची रक्कम युएस डॉलर १००,००० किंवा त्यांच्या सममूल्यापेक्षा अधिक असेल त्यांच्याच बाबतीतील व्यावहारांचा तपशील विवरणपत्रात समाविष्ट करावा.
३. ज्या प्रकरणात, आगाऊ वित्तप्रेषणाच्या वेळी वित्तप्रेषणाचा हेतू आयात होता आणि नंतर ज्या हेतूसाठी चलनाची विक्री अनुज्ञेय आहे त्या हेतूसाठी तो बदलण्यात आला, आणि एडी बँकेचे समाधान होईल अशी कागदपत्रे सादर करण्यात आली होती अशी प्रकरणे कसूरीची समजू नयेत आणि म्हणून बीइएफ विवरणपत्रातून वगळण्यात यावीत.
४. एडी बँका भारतातील आयातीचा हंगामी पुरावा म्हणून 'इन्टू बॉंड बिल ऑफ एन्ट्री' स्वीकारू शकतात. तथापि, त्यांनी घरगुती वापरासाठी माल नोंदपत्राची विनिमय नियंत्रण प्रत योग्य कालावधीत सादर केली जाईल याची खात्री करून घ्यावी. जेथे कस्टम्सने इडीआय पध्दत अंमलात आणली आहे आणि आयातदाराला कस्टम्सकडून "एक्स-बॉंड बिल ऑफ एन्ट्रीची" केवळ एकच प्रत मिळते, एडी बँकांनी आयातदाराला वेअरहाऊस/बॉंड मधून माल मुक्त झाल्यानंतर घरगुती वापरासाठी "एक्स- बॉंड बिल ऑफ एन्ट्रीची" छायंकित प्रत सादर करण्यास सांगावे, ज्याची एडी बँकेने पडताळणी करावी आणि आयातीचा अंतिम पुरावा म्हणून स्वीकारावी. ज्या प्रकरणात 'इन्टू बॉंड बिल ऑफ एन्ट्री' सादर करण्यात आली आहे ती बीइएफ विवरणपत्रात दाखविणे आवश्यक नाही.
५. विवरणपत्रात, निधीचा स्रोत विचारात न घेता (म्हणजे : भारतात आणि विदेशात असलेली इइएफसी खाती/विदेशी चलन खाती, बाह्य व्यावसायिक कर्जातून केलेली प्रदाने, आयातदारांच्या समभागमधील विदेशी गुंतवणूक वगैरे) आयातीच्या संबंधात युएस डॉलर १००,००० किंवा त्यांच्या सममूल्यापेक्षा अधिक असलेल्या भारतातून केलेल्या सर्व वित्तप्रेषणांचा किंवा विदेशातून प्राप्त झालेल्या प्रदानांचा, उशिरा केलेल्या प्रदानांचा वगैरे समावेश असावा.
६. आधीच्या अर्धवर्षासाठी विवरणपत्राच्या भाग १ मध्ये कळविलेली प्रकरणे चालू अर्धवर्षासाठी विवरणपत्राच्या भाग १ मध्ये पुन्हा कळवू नयेत.

७. कोणताहि व्यवहार कळविणे आवश्यक नसेल तर 'निरंक' विवरणपत्र सादर करावे.
 ८. विवरणपत्र ज्या अर्धवर्षाशी संबंधित असेल त्याच्या समाप्तीपासून १५ दिवसांच्या आत सादर करावे.

भाग १

ज्या आयातदारानी आयातीचा कागदोपत्री पुरावा सादर करण्यात कसूर केली आहे त्यांची माहिती

अनु. क्र.	आयातदार / निर्यातदार सांकेतिक क्रमांक	आयातदाराचे नाव व पत्ता	आयात - परवाने (असल्यास) त्यांचे क्रमांक व तारीख	मालाचे थोडक्यात वर्णन	वित्तप्रेषणाची / प्रदान केल्याची तारीख	चलन (मुद्रा) व रक्कम	सममूल्य रुपये	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८	९
अ. सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम / सरकारी विभाग सोडून इतर पक्षांनी केलेली आयात								
१								
२								
३								
४								
वगैरे								
ब. सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम / सरकारी विभाग यांनी केलेली आयात								
१								
२								
३								
४								
५								
वगैरे								

भाग २

आधीच्या बीईएफ विवरणपत्राच्या भाग १ मध्ये ज्यांची नावे कळविण्यात आली होती त्यांच्याकडून नंतर प्राप्त झालेल्या कागदोपत्री पुराव्यांची माहिती

अनु. क्र.	आयातदाराचे नाव व पत्ता	बीईएफ विवरणपत्रातील भाग १ मध्ये कळविलेल्या	मिळाल्याची तारीख	वित्तप्रेषणाची रक्कम		शेरा
				चलन व रक्कम	सममूल्य रुपये	

		व्यवहाराचा अनुक्रमांक आणि बीईएफ विवरणपत्राचा कालावधी				
१	२	३	४	५	६	७
अ. सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम / सरकारी विभाग सोडून इतर पक्षांनी केलेली आयात						
१						
२						
३						
४						
वगैरे						
ब. सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम / सरकारी विभाग यांनी केलेली आयात						

टीप: आधीच्या अर्धवर्षासाठी विवरणपत्राच्या भाग १ मध्ये कळविलेली प्रकरणे चालू अर्धवर्षासाठी विवरणपत्राच्या भाग १ मध्ये पुन्हा कळवू नयेत.

प्रमाणपत्र

१. आम्ही प्रमाणित करीत आहोत कि वर दिलेला तपशील आमच्या कडील नोंदीप्रमाणे सत्य आणि बरोबर आहे.
२. आम्ही त्यापुढे असे प्रमाणित करीत आहोत कि, विवरणपत्रात ती सर्व प्रकरणे समाविष्ट आहेत जी विहित कार्यपध्दतीखाली कळविणे आवश्यक आहे.
३. विवरणपत्राच्या भाग १ मध्ये कळविलेल्या प्रकरणांचा आयातदारांकडे पाठपुरावा करणे चालू ठेवण्याचे आम्ही वचन देत आहोत.

शिकका

(अधिकाऱ्याची सही)

ठिकाण:

तारीख:

नाव:

हुद्दा:

परिशिष्ट - २

(ए.पी. (डीआयआर मालिका)परिपत्रक क्र. ३४ दिनांकित मार्च ०२, २००७)
(महापरिपत्रकाच्या भाग ३ चा पिरच्छेद १ पहा)

-----रोजी संपलेल्या कालावधीसाठी कच्च्या हिऱ्यांच्या आयातीसाठी
बँकेच्या हमीशिवाय किंवा स्टँडबाय पतपत्राशिवाय यूएस डॉलर ५ दशलक्षपेक्षा अधिक
किंवा त्याच्या सममूल्य रकमेच्या आगाऊ वित्तप्रेषणाचे विवरणपत्र.

एडी प्रवर्ग -१ बँकेचे नाव

एडी संकेत (१४ अंकी)

अनु.क्र.	कंपनीचे नाव	आयातदार एककाचे नाव आणि आयइसी क्र.	बीजी/स्टँडबाय एलसी विना आगाऊ प्रदान केलेली रक्कम	आयातीसाठी पुरावा सादर केला आहे काय
१.	डायमंड ट्रेडिंग कंपनी प्रा.लि. ,युके			
२.	आरआयओ, टीआयएनटीओ, युके			
३.	बीएचपी बिलिटॉन, ऑस्ट्रेलिया			
४.	एन्डियामा इ.पी. अंगोला			
५.	अलरोसा, रशिया			
६.	गोखरन, रशिया			

बँकेच्या अधिकृत अधिकाऱ्याची सही

तारीख:

शिक्का:

परिशिष्ट -३

(ए.पी. (डीआयआर मालिका) परिपत्रक क्र. २ दिनांक जुलै ९, २००४)
(महापरिपत्रकाच्या भाग ३ चा परिच्छेद १२ सी पहा)

-----रोजी संपलेल्या महिन्यात आयात केलेल्या सोन्याच्या आयातीचे विवरणपत्र

बँकेचे नाव:

विवरणपत्राची तारीख:

	व्यवहारांची संख्या		आयात केलेल्या सोन्याचे मूल्य			
	ईओयु/एसीझेड	नामनिर्देशित एजन्सी/बँक	युस डॉलर्स (दशलक्षांमध्ये)		रुपये (कोटी)	
			ईओयु/एसीझेड	नामनिर्देशित- एजन्सी/बँक	ईओयु/एसीझेड	नामनिर्देशित एजन्सी/बँक
सोने (१) प्रदान केल्यावरच पोचविण्याच्या तत्त्वावर (२) पुरवठा करणाराने पत तत्त्वावर (३) मालप्रेष तत्त्वावर (४) अनिश्चित किंमत तत्त्वावर						

टीप:

१. जेथे एका आयातदाराच्या एका महिन्यातील व्यवहारांची संख्या दहापेक्षा अधिक आहे किंवा आयातीचे एकूण मूल्य युएस डॉलर ५० दशलक्षांपेक्षा अधिक आहे त्या प्रकरणात व्यवहाराचा संपूर्ण तपशील द्यावा.

२. एसइझेडमधील इओयुज/युनीटस आणि नामनिर्देशित एजन्सीज यांचा तपशील स्वतंत्रपणे द्यावा.

परिशिष्ट-४

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन (चालू खाते व्यवहार) नियम, २०००

अधिसूचना क्र. जी.एस.आर. ३८१(इ) दिनांक ३ मे २००० (वेळोवेळी दुरुस्त केल्याप्रमाणे)*: विदेशी विनिमय अधिनियम, १९९९ च्या कलम ५ आणि कलम ४६ च्या उपकलम (१) आणि उपकलम (२) खंड (अ) द्वारे प्राप्त अधिकारांचा वापर करून आणि रिझर्व्ह बँकेशी सल्लामसलत करून, सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने आवश्यक वाटल्यामुळे केंद्र सरकार येणेप्रमाणे खालील नियम करित आहे:

१. अल्प शीर्षक आणि सुरुवात – (१) या नियमाना विदेशी विनिमय व्यवस्थापन (चालू खाते व्यवहार) नियम, २००० असे म्हटले जाईल;

(२) ते जून २००० च्या १ ल्या दिवसापासून प्रभावी होतील.

२. व्याख्या: या नियमांत अन्यथा संदर्भात आवश्यक असल्याविना:

(अ) 'अधिनियम' म्हणजे विदेशी विनिमय व्यवस्थापन अधिनियम, १९९९ (१९९९चा ४२)

(ब) 'काढणे' म्हणजे एखाद्या अधिकृत व्यक्तिकडून विदेशी चलन काढणे आणि त्यात पतपत्र उघडणे किंवा आंतरराष्ट्रीय क्रेडिट कार्डाचा किंवा आंतरराष्ट्रीय डेबिट कार्डाचा किंवा एटीएमचा उपयोग करणे किंवा विदेशी चलनाशी संबंधित दायित्व निर्माण होण्याचा परिणाम असणाऱ्या कोणत्याहि नावाने ओळखल्या जाणाऱ्या बाबीचा उपयोग करणे समाविष्ट आहे.

(क) 'परिशिष्ट' म्हणजे या नियमाना जोडलेले परिशिष्ट.

(ड) या नियमात व्याख्या न केलेल्या परंतु अधिनियमात व्याख्या केलेल्या शब्दांचा आणि अभिव्यक्त्यांचा अर्थ त्यांना अधिनियमात अनुक्रमे दिलेल्या अर्थाप्रमाणेच असेल.

३. विदेशी चलन काढण्यावर मनाई - येणेप्रमाणे खालील हेतूसाठी कोणत्याहि व्यक्तीने विदेशी चलन काढण्यावर मनाई असेल:

अ. परिशिष्ट १ मध्ये विनिर्दिष्टीत केलेला व्यवहार; किंवा

ब. नेपाळ आणि/किंवा भूतानला प्रवास करण्यासाठी; किंवा

क. नेपाळ किंवा भूतान येथे राहणाऱ्या व्यक्तिकडून व्यवहार. परंतु खंड (क) मधील मनाईतून आरबीआय तिला विशेष किंवा सर्वसाधारण आदेशाद्वारे ठरविणे आवश्यक वाटेल अशा अटी आणि शर्तीच्या अधीन सूट देऊ शकते.

४. भारत सरकारची पूर्वानुमति

कोणतीही व्यक्ति भारत सरकारच्या पूर्वानुमतिविना परिशिष्ट २ मध्ये समाविष्ट केलेल्या व्यवहारासाठी विदेशी चलन काढणार नाही.

अशी तरतूद करण्यात आली आहे कि, वित्तप्रेषकाच्या निवासी विदेशी चलन (आरएफसी) खात्यात धारण केलेल्या निधीतून प्रदान केल्यास हे नियम लागू असणार नाहीत.

५. रिझर्व्ह बँकेची पूर्वानुमति

कोणतीही व्यक्ति रिझर्व्ह बँकेच्या पूर्वानुमतिविना परिशिष्ट ३ मध्ये समाविष्ट केलेल्या व्यवहारासाठी विदेशी चलन काढणार नाही.

अशी तरतूद करण्यात आली आहे कि, वित्तप्रेषकाच्या निवासी विदेशी चलन (आरएफसी) खात्यात धारण केलेल्या निधीतून प्रदान केल्यास हे नियम लागू असणार नाहीत.

६. (१) नियम ४ वा नियम ५ मध्ये समाविष्ट असलेले काहीही वित्तप्रेषकाच्या एक्स्चेंज अर्नर्स फॉरिन करंसी (इइएफसी) खात्यात धारण केलेल्या निधीतून काढलेल्या रकमेला लागू होणार नाही.

(२) उपनियम (१) खाली समाविष्ट असलेले काहीही लक्षात न घेता नियम ४ आणि नियम ५ खाली घालण्यात आलेले निर्बंध जसे प्रकरण असेल त्याप्रमाणे परिशिष्ट २ च्या बाबी १० आणि ११ किंवा परिशिष्ट ३ च्या बाबी ३, ४, ११, १६ आणि १७ मध्ये विनिर्दिष्टित केलेल्या हेतूसाठी एक्स्चेंज अर्नर्स फॉरिन करंसी (इइएफसी) खात्यातून काढलेल्या रकमेला लागू होणे चालूच राहिल.

७. भारताबाहेर असताना आंतरराष्ट्रीय क्रेडिट कार्डचा उपयोग

नियम ५ मध्ये समाविष्ट असलेले काहीही एखाद्या व्यक्तीने ती व्यक्ति भारताबाहेर भेटीवर असताना येणारा खर्च करण्यासाठी केलेल्या आंतरराष्ट्रीय क्रेडिट कार्डाच्या उपयोगाला लागू होणार नाही.

परिशिष्ट १
मनाई केले गेलेले व्यवहार
(नियम ३ पहा)

१. लॉटरीत मिळालेल्या रकमेतून वित्तप्रेषण
२. रेसिंग/रायडिंग किंवा अन्य कोणत्याही छंदातून मिळालेल्या उत्पन्नातून वित्तप्रेषण.
३. लॉटरी तिकीटांच्या, बंदी घातलेल्या/निषिद्ध मासिकांच्या, फूटबॉल पूल्स, स्वीपस्टेकस इत्यादींच्या खरेदीसाठी वित्तप्रेषण.
४. भारतीय कंपन्यांच्या विदेशातील संपूर्ण मालकीच्या/संयुक्त साहसांच्या समभागातील गुंतवणूकीपोटी केलेल्या निर्यातीवर वटावाचे प्रदान.
५. लाभांशाचा समतोल राखणे ज्या कंपन्यांना लागू आहे अशा कोणत्याही कंपनीचे लाभांशप्रेषण.
६. चहा आणि तंबाखू यांच्या निर्यातीच्या बीजक मूल्याच्या १० % पर्यंत वटावाच्यतिरिक्त, रुपी स्टेट क्रेडिट रूट अधीन निर्यातीवर वटावाचे प्रदान.
७. दूरध्वनीच्या 'कॉल बॅक सेवेशी' संबंधित प्रदान.
८. नॉन-रेसिडेंट स्पेशल रुपी (अकाउंट) योजनेत धारण केल्या निधीवरील व्याजाच्या उत्पन्नाचे वित्तप्रेषण.

परिशिष्ट २
केंद्र सरकारची पूर्व-परवानगी आवश्यक असलेले व्यवहार
(नियम ४ पहा)

वित्तप्रेषणाचा हेतू	भारत सरकारचे मंत्रालय/विभाग ज्याची मंजूरी आवश्यक आहे
१. सांस्कृतिक सहली	मनुष्यबळ विकास मंत्रालय (शिक्षण आणि संस्कृती विभाग)
२. राज्य सरकार आणि त्याचे सार्वजनिक उपक्रम यांच्याद्वारे पर्यटनाचे प्रवर्तन, विदेशी गुंतवणुक आणि आंतरराष्ट्रीय बोली (युएस डॉलर्स १०,००० च्या वर) व्यतिरिक्त विदेशी मुद्रित माध्यमातील जाहिराती	वित्त मंत्रालय (आर्थिक व्यवहार विभाग)
३. पीएसयुने भाड्याने घेतलेल्या जहाजाच्या भाड्यासाठी वित्तप्रेषण	भू वाहतूक मंत्रालय (चार्टरिंग विभाग)
४. सी.आय.एफ. (म्हणजे एफ.ओ.बी. आणि एफ.ए.एस. व्यतिरिक्त अन्य प्रकारे) तत्वावर सरकारी विभागाने किंवा पीएसयुने केलेले आयातीचे प्रदान	भू वाहतूक मंत्रालय (चार्टरिंग विभाग)
५. बहुकेंद्रिय वाहतूक प्रचलकांनी त्यांच्या विदेशातील एजन्टसना केलेले वित्तप्रेषण	नौवहन महासंचालनालयकडील नोंदणी प्रमाणपत्र
६. पुढील ट्रान्सपॉन्डर्सन्च्या भाड्याचे वित्तप्रेषण (अ) दूरदर्शन वाहिन्या (ब) इंटरनेट सेवा पुरवठादार	माहिती आणि प्रसारण मंत्रालय दूरसंचार आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय
७. नौवहन मंत्रालयाने विहित केलेल्या दरापेक्षा अधिक असलेल्या कंटेनर डिटेंशन आकाराचे वित्तप्रेषण	भू वाहतूक मंत्रालय (नौवहन महासंचालनालय)
८. तांत्रिक सहयोग कराराखाली जेथे स्वामित्व प्रदान स्थानिक विक्रीत ५ ०/० नी आणि निर्यातीत ८ ०/० नी आणि एकरकमी प्रदान युएस डॉलर २ दशलक्षापेक्षा अधिक असेल त्याचे वित्तप्रेषण	उद्योग आणि व्यापार मंत्रालय
९. संबंधित रक्कम जर युएस डॉलर १००.००० पेक्षा अधिक असेल तर आंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/राज्य स्तरावरच्या क्रीडा संस्थांव्यतिरिक्त अन्य व्यक्तीने विदेशातील क्रीडा कार्याच्या प्रायोजकत्वासाठी/बक्षिसाच्या रकमेसाठी केलेले वित्तप्रेषण	मनुष्यबळ विकास मंत्रालय (तरुणांचे व्यवहार आणि क्रीडा विभाग)

१०. गाळले	
११. पी अँड आय क्लबच्या सदस्यत्वासाठी वित्तप्रेषण	वित्त मंत्रालय (विमा विभाग)

परिशिष्ट ३
(नियम ५ पहा)

१. गाळला आहे
२. कोणत्याहि देशाला (नेपाळ आणि भूतान वगळून) एक किंवा अधिक खाजगी भेटींसाठी एका दिनदर्शिका वर्षात युएस डॉलर १०,००० किंवा त्याच्या सममूल्यापेक्षा अधिक चलनाचे विमोचन.
३. @दरसाल प्रति वित्तप्रेषक/दाता युएस डॉलर ५,००० पेक्षा अधिक भेट वित्तप्रेषण.
४. #दरसाल प्रति वित्तप्रेषक/दाता युएस डॉलर ५,००० पेक्षा अधिक दान.
५. नोकरीसाठी विदेशी जाणाऱ्या व्यक्तीना युएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक चलनाची सुविधा.
६. उत्प्रवासासाठी युएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक किंवा उत्प्रवासाच्या देशाने विहित केलेल्या रकमेची चलनाची सुविधा.
७. विदेशात जवळच्या नातेवाईकाच्या देखभालीसाठी वित्तप्रेषण.
९. भारतातील निवासी परंतु कायम निवासी नसलेल्या व्यक्तीच्या नक्त वेतनापेक्षा (कर, भविष्य निर्वाह निधीला अंशदान आणि अन्य कपात केल्यानंतर) अधिक आणि-

(अ) पाकिस्तान व्यतिरिक्त अन्य देशाचा नागरिक असल्यास; किंवा

(ब) अशा विदेशी कंपनीच्या भारतातील कार्यालयात किंवा शाखेत किंवा उपकंपनीत किंवा संयुक्त साहसात प्रतिनिवृत्तीवर असलेला भारतीय नागरिक.

२. अन्य प्रकरणात, प्रति प्राप्तकर्ता, दरसाल युएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक.
- स्पष्टीकरण:** या बाबीच्या हेतुर्थ, अशी व्यक्ति जी तिच्या नोकरी किंवा विनिर्दिष्टीत कालावधीच्या प्रतिनिवृत्तीमुळे (त्याबाबतीतील दीर्घता लक्षात न घेता) किंवा विशिष्ट काम, ज्याचा कालावधी तीन वर्षांपेक्षा अधिक नाही, मुळे भारताचा निवासी आहे परंतु कायम निवासी नाही.
८. व्यावसायिक प्रवासासाठी, किंवा एखाद्या परिषदेला किंवा विशेष प्रशिक्षणाला हजर राहण्यासाठी, किंवा वैद्यकीय उपचारांसाठी किंवा तपासणीसाठी विदेशी जाणाऱ्या रुग्णाच्या देखभालीच्या खर्चासाठी किंवा वैद्यकीय उपचारांसाठी/तपासणीसाठी विदेशी जाणाऱ्या रुग्णासमवेत सहाय्यक म्हणून जाण्यासाठी, निवासाच्या कालावधीचा विचार न करता, एखाद्या व्यक्तिला युएस डॉलर २५,००० पेक्षा अधिक विदेशी चलनाचे विमोचन.
९. विदेशातील वैद्यकीय उपचारांसाठी भारतातील डॉक्टर किंवा विदेशातील डॉक्टर/रुग्णालय यांच्या अंदाजित खर्चापेक्षा अधिक असलेल्या खर्चासाठी चलनाचे विमोचन.

१०. विदेशातील शिक्षणासाठी विदेशातील संस्थेच्या अंदाजित खर्चापेक्षा अधिक किंवा दरसाल युएस डॉलर १००,०००, यापैकी अधिक असलेल्या रकमेसाठी चलनाचे विमोचन.

११. भारतातील निवासी सदनिका किंवा व्यावसायिक भूखंड यांच्या विक्रीसाठी विदेशातील एजन्टला, प्रति व्यवहार, युएस डॉलर २५,००० किंवा वित्तप्रेषित रकमेच्या ५ % यापैकी जी अधिक असेल ती दलाली.

१२. गाळले आहे.

१३. गाळले आहे.

१४. गाळले आहे.

१५. \$भारताबाहेरून प्राप्त केलेल्या कोणत्याही संमंत्रणा सेवेसाठी, प्रति प्रकल्प युएस डॉलर १,०००,००० पेक्षा अधिक वित्तप्रेषण.

१६. गाळले आहे.

१७. *अंगीकरण-पूर्व खर्चाची प्रतिपूर्ती म्हणून भारतातील एखाद्या एककाने केलेले युएस डॉलर १००,००० पेक्षा अधिक वित्तप्रेषण.

१८. गाळले आहे.

***(दुरुस्त्या)**

(अधिसूचना जीएसआर ६६३ (इ) दिनांक ऑगस्ट ९, २०००, एस.ओ. ३०१(इ) दिनांक मार्च ३०, २००१, जीएसआर.४४२ दिनांक ऑक्टोबर २२, २००२, जीएसआर.८३१(इ) दिनांक डिसेंबर १७, २००२, जीएसआर.३३(इ) दिनांक जानेवारी १५, २००३, जीएसआर.३९७(इ) दिनांक मे १, २००३, जीएसआर.७३१(इ) दिनांक सप्टेंबर ५, २००३, जीएसआर.८४९०(इ) दिनांक ऑक्टोबर २७, २००३ आणि जीएसआर.६०८(इ) दिनांक सप्टेंबर १३, २००४), जीएसआर ५१२(इ) दिनांकित जुलै २८, २००५ आणि जीएसआर ४१२(इ) दिनांक जुलै १०, २००६.

कृपया नोंद घ्यावी:

@ ए.पी (डीआयआर मालिका) परिपत्रक क्र. २४ दिनांक डिसेंबर २०, २००५ अन्वये दुरुस्त केले आहे.

ए.पी (डीआयआर मालिका) परिपत्रक क्र. २४ आणि ४५ दिनांक डिसेंबर २०, २००५ आणि एप्रिल ३०, २००७ अन्वये दुरुस्त केले आहे.

\$ ए.पी (डीआयआर मालिका) परिपत्रक क्र. ४६ दिनांक एप्रिल ३०, २००७ अन्वये दुरुस्त केले आहे.

*ए.पी (डीआयआर मालिका) परिपत्रक क्र. ४७ दिनांक एप्रिल ३०, २००७ अन्वये दुरुस्त केले आहे

या महापरिपत्रकात एकत्रित केलेल्या परिपत्रकांची सूची

अनु. क्र.	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.	दिनांक
१	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. १०६	१९ जून, २००३
२	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.४	१९ जुलै, २००३
३	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.९	१८ ऑगस्ट, २००३
४	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.१५	१७ सप्टेंबर, २००३
५	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.४९	१५ डिसेंबर, २००३
६	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.६६	६ फेब्रुवारी, २००४
७	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.७२	२० फेब्रुवारी, २००४
८	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.२	९ जुलै, २००४
९	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.३४	१८ फेब्रुवारी, २००५
१०	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.०१	१२ जुलै, २००५
११	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.३३	२८ फेब्रुवारी, २००७
१२	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.३४	२ मार्च, २००७
१३	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.६३	२५ मे, २००७
१४	एपी(डीआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.७७	२९ जून, २००७